ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ - ਸਬਦ ੨੬

ਮੋਹਿ ਲਾਗਤੀ ਤਾਲਾਬੇਲੀ ॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੮੭੪

ਮੋਹਿ ਲਾਗਤੀ ਤਾਲਾਬੇਲੀ ॥

ਬਛਰੇ ਬਿਨੁ ਗਾਇ ਅਕੇਲੀ ॥੧॥

ਪਾਨੀਆ ਬਿਨੁ ਮੀਨੁ ਤਲਫੈ ॥

ਐਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜੈਸੇ ਗਾਇ ਕਾ ਬਾਛਾ ਛੂਟਲਾ ॥

ਥਨ ਚੋਖਤਾ ਮਾਖਨੁ ਘੂਟਲਾ ॥੨॥

ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਰਾਇਨੁ ਪਾਇਆ ॥

ਗੁਰੁ ਭੇਟਤ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੩॥

ਜੈਸੇ ਬਿਖੈ ਹੇਤ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥

ਐਸੇ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥

ਜੈਸੇ ਤਾਪਤੇ ਨਿਰਮਲ ਘਾਮਾ ॥

ਤੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੫॥੪॥

ਸਾਰ: ਆਤਮ ਪੜਚੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਹਿਰਦ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਤਰੀਵੀ ਖੋਜ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਓਹਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਲੀਪਣ ਜਾਂ ਅਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਵਿਗਾਸ ਲਈ ਇਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਵੈ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੋਹਿ ਲਾਗਤੀ ਤਾਲਾਬੇਲੀ ॥

ਲਗਾਵ ਮੈਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਮਨ ਦੀ ਬੇਅਰਾਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਤੱਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਭਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਛਰੇ ਬਿਨੁ ਗਾਇ ਅਕੇਲੀ ॥੧॥

ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਗਾਂ ਆਪਣੇ ਵੱਛੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕੱਲੀ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਭਾਵ ਪੂਰਨਤਾ ਤੋਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਜੁੜਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (੧)

ਪਾਨੀਆ ਬਿਨੁ ਮੀਨੁ ਤਲਫੈ ॥

ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਮੱਛੀ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਡਾ ਅਸਲ ਤੱਤਸਾਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਐਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੇਵੱਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ, ਹਉਮੈ ਪਸਰਦੀ ਹੋਈ, ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਨਿਰਬਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਜੈਸੇ ਗਾਇ ਕਾ ਬਾਛਾ ਛੂਟਲਾ ॥

ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਗਾਂ ਦੇ ਵੱਛੇ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਭਾਵ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਥਨ ਚੋਖਤਾ ਮਾਖਨੁ ਘੂਟਲਾ ॥੨॥

ਇਹ ਥਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਘਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਵਾਦ ਨਾਲ ਮੱਖਣ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਰੂਹਾਨੀ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਿਬੇਕ ਅਤੇ ਤੱਤਸਾਰ ਦੇ ਸੇਵਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (੨)

ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਰਾਇਨੁ ਪਾਇਆ ॥

ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੇ ਸਵੈ ਨਾਲ ਮੁੜ ਜੁੜਨ ਦਾ ਪਲ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ।

ਗੁਰੁ ਭੇਟਤ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥੩॥

ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਅਦਿੱਖ ਹਕੀਕਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ-ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਡੀ ਅੰਤਰੀਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਂਦ ਦੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੱਖ ਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (੩)

ਜੈਸੇ ਬਿਖੈ ਹੇਤ ਪਰ ਨਾਰੀ ॥

ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਮੰਦੀ ਵਾਸਨਾ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਪਰਾਏ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਉਸ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੇਲਗਾਮ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖਚਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਐਸੇ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਰਾਰੀ ॥੪॥

ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਏਕਮ ਸਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਤੀਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਉਸ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਥਾਂ, ਏਕਤਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਇਕਾਗਰਤਾ ਲੈ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। (੪)

ਜੈਸੇ ਤਾਪਤੇ ਨਿਰਮਲ ਘਾਮਾ ॥

ਜਿਵੇਂ ਤਪਦੀ ਗਰਮੀ ਸਾੜਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੇ ਦਵੰਦ ਵਿਚ ਜੀਉਣਾ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਥਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪੁਰੋ ਨਾਮਾ ॥੫॥੪॥

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਏਕਮ ਸਤਾ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਹੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਵੰਦ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਉਸ ਪੀੜਾ ਤੋਂ ਅਸਲ ਰਾਹਤ ਹੈ। (੫)(੪)

ਤੱਤ: ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰਕ ਨਿਰਬਾਹ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਮਨ ਸਰਬਸਾਂਝੀ ਸਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਤੁਲਨਾ, ਵੱਛੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਗਾਂ ਨਾਲ, ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਤੜਫਦੀ ਮੱਛੀ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਛਾਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਨਾਲ ਝੁਲਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਾਡੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤੱਤਸਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਅਸਿਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਗੂੜ੍ਹ ਸਬਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸੱਚਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation

ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**